

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Michala Bobka v právní věci žalobce: **V. P.**, zastoupen JUDr. Adamem Valíčkem, MBA, advokátem se sídlem nám. Svobody 87/18, Brno, proti žalovanému: **nejvyšší státní tajemník**, se sídlem Jindřišská 34, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2020, č. j. MV-99900-5/OSK-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2023, č. j. 14 Ad 13/2020 - 172,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2023, č. j. 14 Ad 13/2020 - 172, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí nejvyššího státního tajemníka ze dne 27. 8. 2020, č. j. MV99900-5/OSK-2020, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti.
- IV. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši 18 200 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Adama Valíčka, MBA, advokáta, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Státní tajemnice v Ministerstvu kultury (dále jen „služební orgán“) rozhodla dne 26. 5. 2020, č. j. MK 34491/2020 KST, o ukončení služebního poměru žalobce v Ministerstvu kultury podle § 72 odst. 1 písm. d) zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, neboť marně uplynula doba, po kterou byl žalobce zařazen mimo výkon služby z organizačních důvodů. Současně tímto rozhodnutím stanovila odbytné ve výši 312 750 Kč

podle § 72 odst. 2 písm. c) zákona o státní službě. Žalovaný odvolání proti tomuto rozhodnutí zamítl a rozhodnutí potvrdil.

[2] Proti napadenému rozhodnutí žalobce brojil žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji rozsudkem ze dne 4. 8. 2021, č. j. 14 Ad 13/2020 - 107, zamítl. Žalobce se proto obrátil na Nejvyšší správní soud s kasační stížností, které rozsudkem ze dne 9. 2. 2023, č. j. 1 Ads 261/2021 - 79 (dále jen „dřívější rozsudek“), vyhověl, rozsudek městského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Napadený rozsudek shledal zčásti nepřezkoumatelným, a to v rozsahu vypořádání námítky nesprávně určené výše platu pro účely výpočtu odbytného, a zčásti nezákonným, pokud jde o nesprávné právní posouzení otázky, zda služební orgán porušil § 182 odst. 1 zákona o státní službě, který upravuje přístup státního zaměstnance postaveného mimo výkon služby do evidence obsazovaných služebních míst (dále jen „evidence“).

[3] Městský soud ve věci znovu rozhodl nyní napadeným rozsudkem, ve kterém uvedl, že odbytné bylo vypočítáno z výše platu, která odpovídala platovému tarifu stanovenému podle § 2 a přílohy č. 2 nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců, ve znění účinném do 31. 12. 2018, tedy v době, kdy žalobci bylo ještě přiděleno služební místo. Od této výše platu se odvíjel také měsíční plat žalobce, který mu byl stanoven v rozhodnutí o zařazení žalobce mimo výkon služby. Žalobci nebyl zvýšen plat v návaznosti na nařízení vlády, která následně novelizovala nařízení vlády č. 304/2014 Sb., neboť žalobce nebyl v době od zařazení mimo výkon služby z organizačních důvodů do skončení služebního poměru zařazen na žádném služebním místě, a tak mu žádný nárok na vyšší platový tarif nevznikl a služební orgán neměl hmotněprávní podklad pro rozhodnutí o změně výše platového tarifu.

[4] Při zkoumání zákonnosti skončení služebního poměru městský soud vyšel z názoru Nejvyššího správního soudu a uvedl, že evidence podle § 182 odst. 1 zákona o státní službě musí být zaměstnanci přístupná od počátku doby, kdy je zařazen mimo výkon služby, a po státním zaměstnanci nelze žádat, aby přístupové údaje do evidence aktivně bez odpovídajícího poučení získával sám. Ustanovení § 182 odst. 1 větu druhou zákona o státní službě ovšem nelze vykládat izolovaně. Účelem citovaného ustanovení je, aby státní zaměstnanec zařazený mimo výkon služby byl seznamován s tím, zda existují jiná, pro něj vhodná služební místa, na která by mohl být zařazen, respektive aby mohl kontrolovat služební orgán, zda mu nebrání v zařazení na jiné služební místo. Jestliže však státní zaměstnanec zařazený mimo výkon služby nevyvíjí dostatečnou aktivitu pro nalezení vhodného služebního místa, či takovouto aktivitu v dostatečné míře vyvíjí služební orgán a státního zaměstnance o volných služebních místech informuje, nelze dle soudu pouze v neposkytnutí přístupových údajů do evidence shledat nezákonnost postupu služebního orgánu. Opak by nastal pouze při pasivitě služebního orgánu, či pokud by státní zaměstnanec zařazený mimo výkon služby prokázal, že služební orgán zjevně pominul volná služební místa, která byla obsažená v evidenci.

[5] Žalobce byl vyzooměn o volných vhodných služebních místech, která služební orgán našel v průběhu zařazení žalobce mimo výkon služby z organizačních důvodů, v oznámení o zahájení řízení ve věci skončení služebního poměru, avšak žalobce nezpochybnil, že by tento přehled byl neúplný. Žalobce nebyl připraven o možnost vyhledávat a kontaktovat služební orgány ve věci potenciálně vhodných volných služebních míst a bylo plně na jeho vůli, zda se přihlásí do výběrových řízení vyhlášených na jiná služební místa, o jejichž konání mohl snadno získat informace. Skutečnost, že se do žádného

pokračování

výběrového řízení do rozhodnutí o svém převedení nepřihlásil, svědčí o pasivitě žalobce. Nedošlo tedy k takovému zásahu do práv žalobce, který by vyvolal nezákonnost napadeného rozhodnutí. Městský soud neshledal ani porušení § 181 odst. 1 písm. r) [v aktuálním znění § 181 odst. 1 písm. s)] zákona o státní službě ze strany služebních orgánů.

[6] Městský soud proto nyní napadeným rozsudkem opět žalobu zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[8] Stěžovatel nesouhlasí se závěrem městského soudu o výpočtu odbytného, který považuje za projev právního formalismu – vychází pouze z jazykového vyjádření a nebere v potaz systematiku zákona a jeho účel. Přitom ani jazykový výklad městský soud neprovedl důsledně. Žádné ustanovení zákona o státní službě výslovně neřeší, zda dochází k valorizaci platu státního zaměstnance na základě právních předpisů v případě, kdy došlo k jejich změně poté, co bylo služební místo zrušeno, případně poté, co byl státní zaměstnanec zařazen mimo výkon služby. Žádné ze zákonných ustanovení valorizaci nevyklučuje. Skutečnost, že státní zaměstnanec není zařazen na služebním místě, se odráží právě a pouze v tom, že mu náleží procentuálně snížený plat. Závěr městského soudu tedy nevyplývá ani z čistě jazykového výkladu.

[9] Podle § 176 zákona o státní službě se výše platu státního zaměstnance odvíjí od výše, na kterou mu *naposledy vznikl nárok*. Podle § 159 odst. 2 zákona o státní službě se o změně výše platového tarifu nevede správní řízení, jestliže je nová výše stanovena nařízením vlády. Stěžovatel nesouhlasí s městským soudem, že pro rozhodnutí o změně platu neměl hmotněprávní podklad, neboť jím bylo právě nové vládní nařízení. Nadto není ani rozhodné, zda správní orgán vydá rozhodnutí, kterým mění výši platu, neboť toto rozhodnutí má v rozsahu složky platu odpovídající platovému tarifu pouze deklaratorní účinek. Státní zaměstnanec má proto na tuto složku platu nárok, který vyplývá ze samotné změny právního předpisu. Pokud by chtěl zákonodárce upravit opačné pravidlo, určil by namísto slova *naposledy* v § 176 zákona o státní službě konkrétní časové rozmezí, například *před jeho zařazením mimo výkon služby*. Stěžovatel si je vědom judikatury, která vztahuje výpočet odbytného k platovému tarifu, který státnímu zaměstnanci *naposledy* příslušel, když byl zařazen na služebním místě. Za rozhodující považovaly soudy v takovém případě okamžik vydání rozhodnutí o zproštění výkonu služby. V nyní projednávaném případě ovšem k první valorizaci došlo s účinností od 1. 1. 2019 (nařízením vlády č. 263/2018 Sb.), ačkoli žalobce byl zařazen mimo výkon služby až rozhodnutím s účinností ode dne 1. 7. 2019.

[10] Stěžovatel nesouhlasí s názorem městského soudu také proto, že po celou dobu zařazení mimo výkon služby nepřestal být státním zaměstnancem, nadále mu ze služebního poměru vyplývaly konkrétní povinnosti, respektive omezení, např. zákaz být členem řídicích či kontrolních orgánů právnických osob podle § 81 odst. 1 zákona o státní službě, nebo omezení výkonu jiné výdělečné činnosti podle odst. 2 téhož ustanovení. Je-li proto

státní zaměstnanec určitým způsobem omezen, je nutno o to důsledněji dbát na racionální a spravedlivý výklad zákona. Také uběhla natolik dlouhá doba od zrušení jeho služebního místa do zahájení řízení o skončení služebního poměru – jednalo se o více než jeden rok –, že při stanovení odbytného nelze odhlédnout také od stavu hospodářské a ekonomické situace, zejména vývoje inflace.

[11] Městský soud se nadto neřídil závazným právním názorem vysloveným v dřívějším zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu. Městský soud dospěl k závěru, že služební orgán není adresátem ustanovení § 182 odst. 1 zákona o státní službě. Dále uvedl, že státnímu zaměstnanci vůbec nemusí být přístup do evidence poskytnut, pokud služební orgán sám vyvíjí dostatečnou aktivitu a státního zaměstnance o volných služebních místech informuje. Jediným účelem ustanovení tak podle městského soudu zůstává pouze to, aby mohl státní zaměstnanec kontrolovat služební orgán při hledání pracovních míst. Na druhou stranu vyčítá stěžovateli jeho údajnou pasivitu, pokud jde o hledání vhodného služebního místa. V tom spatřuje stěžovatel rozpor se závěry dřívějšího zrušujícího rozsudku kasačního soudu. Nejvyšší správní soud dospěl k tomu, že správní orgán má být aktivní a má ve vztahu ke státnímu zaměstnanci poučovací povinnost, městský soud naopak vychází z toho, že jediným požadavkem kladeným na služební orgán je, aby zaměstnanci v nalezení vhodného služebního místa nebránil.

[12] Městský soud po stěžovateli navíc požaduje, aby prokázal, že služební orgán zjevně pominul volná služební místa, ačkoli stěžovatel neměl do evidence zajištěný přístup. Služební orgán nadto seznámil stěžovatele s výstupem z jeho hledání volných služebních míst až v oznámení o zahájení řízení ve věci skončení služebního poměru žalobce. To je až po roce od zrušení služebního místa žalobce. Nelze proto stěžovateli vyčítat jeho pasivitu, neboť nebyl poučen o tom, jak má sám aktivně postupovat při vyhledávání vhodných míst. Jestliže městský soud nezjistil, že služební orgán aktivně poskytl přístupové údaje do evidence, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit, neboť nedostatečné poučení ze strany správního orgánu představuje podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které má vliv na jeho zákonnost.

[13] Stěžovatel ke kasační stížnosti také přiložil sdělení státního tajemníka Ministerstva financí ze dne 30. 4. 2019, z něhož má vyplývat, že stěžovatel nebyl uveden v rejstříku státních zaměstnanců zařazených mimo výkon služby, takže tento údaj nebyl viditelný pro jiné služební orgány. To je podle něj taktéž důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí.

[14] Konečně se stěžovatel domnívá, že v řízení před městským soudem nebyl správně obsazen soud, a proto došlo k založení zmatečnosti řízení. Na některé změny v obsazení senátu poukázal již v předchozí kasační stížnosti a tyto námitky nebyly dosud vypořádány, některé změny nastaly až po vrácení věci městskému soudu. Již v předchozí kasační stížnosti žalobce uvedl, že první rozsudek městského soudu vydal senát v jiném složení, než bylo složení senátu podle rozvrhu práce ke dni podání žaloby. JUDr. Cháberová jakožto předsedkyně senátu od počátku řízení vedla – například vyzvala usnesením stěžovatele k zaplacení soudního poplatku nebo k vyjádření se k podání žalovaného –, rozsudek ovšem následně vydal senát s předsedou senátu JUDr. Výborným a JUDr. Cháberovou pouze jako soudkyní. Tyto změny přitom zůstaly nevysvětleny. Při novém projednání nastaly tyto nejasnosti znovu, neboť JUDr. Cháberová jakožto předsedkyně senátu činila procesní úkony, ale nyní napadený rozsudek opět vydal senát v čele s předsedou JUDr. Výborným. Nejvyšší správní soud se v dřívějším zrušujícím

pokračování

rozsudku vyjádřil pouze k některým aspektům a námitka zůstala částečně nevypořádána. Změna předsedy senátu a členů senátu nebyla odůvodněna, a tak nelze vyloučit, že byla svévolná. Přitom Ústavní soud dospěl v nálezu ze dne 15. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 2769/15, k závěru, že nelze svévolně měnit předsedu senátu. Právo na zákonného soudce se přitom nevyčerpává možností namítat podjatost soudce – změna soudce totiž může znamenat změnu v rozhodování, neboť na konkrétní osobě soudce velmi záleží a rozdílnost rozhodování jednotlivých soudců je odborníkovi zjevná.

[15] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti podotkl, že stěžovatel namítal to, že výše odbytného byla stanovena z nesprávného základu až v žalobě, aniž by tuto námitku vznesl ve správním řízení. K výpočtu odbytného bylo použito poslední existující rozhodnutí o platu, tedy rozhodnutí *naposledy* vydané. Zákon hovoří o platu, a proto nelze než vycházet z posledního platu státnímu zaměstnanci přiznaného. Jestliže je státní zaměstnanec v rozhodném období mimo výkon služby, nebo není zařazen na jiném služebním místě, nelze rozhodnout ani podle § 159 odst. 2 zákona o státní službě. Původní služební místo stěžovatele, od kterého by bylo možné odvodit navýšení platu, bylo zrušeno. Na základě argumentace stěžovatele by bylo nutné dojít k závěru, že platem je také částka snižovaná podle § 176 zákona o státní službě, což by vedlo k tomu, že by se odbytné naopak počítalo ještě z nižší částky.

[16] Žalovaný se také ztotožnil se závěry městského soudu ohledně povinnosti dle § 182 odst. 1 zákona o státní službě. Městský soud správně připomněl, že závisí nejen na aktivitě služebního úřadu, ale i státního zaměstnance. Stěžovatel namítá, že nebyl poučen a že v takové situaci mu nemůže být pasivita přikládána k tíži. Ze spisu služebního orgánu ovšem vyplývá opak. Služební orgán od začátku roku 2019 stěžovatele průběžně informoval o hledání vhodných míst v reakci na jeho četná podání. Žalovaný jako příklad odkázal na dopis stěžovateli ze dne 21. 5. 2019, ve kterém služební orgán poučil stěžovatele o možnosti hlásit se do výběrových řízení. Mezi lednem a květnem 2019 probíhala mezi stěžovatelem a služebním orgánem soustavná interakce. Stěžovateli proto muselo být jasné, že pokud nebude nalezeno vhodné místo po šesti měsících od jeho zařazení mimo výkon služby, bude následkem skončení služebního poměru.

[17] K tvrzenému porušení práva na zákonného soudce žalovaný uvedl, že z kasační stížnosti nevyplývá, že by existovaly pochybnosti o podjatosti soudců a stěžovatel ani takovou námitku nepodal. Pokud pak jde o uvedení informace o zařazení stěžovatele mimo výkon služby v evidenci, byl opravdu tento údaj ke stěžovateli přiřazen až po právní moci rozhodnutí o zařazení mimo výkon služby, tedy od 1. 7. 2019. Dříve však takový údaj v evidenci uveden být nemohl, neboť evidence informuje o aktuálním statusu státního zaměstnance. Žalovaný proto navrhl, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

[18] S ohledem na námitku porušení práva na zákonného soudce Nejvyšší správní soud také vyzval městský soud, aby objasnil, jakými pravidly se řídilo přidělení věci předsedovi senátu a určení konkrétního složení senátu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[19] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná, má rovněž požadované náležitosti, byla podána včas a oprávněnou osobou. Důvodností kasační stížnosti se soud zabýval v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí

vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Po takto provedeném posouzení dospěl k závěru, že kasační stížnost je **důvodná**.

III.a Výpočet odbytného

[20] Podle § 176 písm. e) zákona o státní službě se *[p]latem státního zaměstnance pro účely odbytného, rozumí součet měsíčních částek platového tarifu, příplatku za vedení, příplatku za službu ve ztíženém pracovním prostředí, osobního příplatku a zvláštního příplatku, na které státnímu zaměstnanci naposledy vznikl nárok nebo které mu byly naposled určeny.*

[21] Předmětem sporu zůstala otázka, zda služební orgán při výpočtu odbytného vycházel ze správné výše platu, jestliže za plat, na který naposledy vznikl stěžovateli nárok, považoval plat, který stěžovateli náležel posledního dne jeho zařazení na služební místo.

[22] Podle § 144 odst. 1 zákona o státní službě se odměňování státních zaměstnanců řídí zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, není-li stanoveno jinak. Dle § 123 odst. 1 zákoníku práce zaměstnanci přísluší platový tarif stanovený pro platovou třídu a platový stupeň, do kterých je zařazen. Platový tarif státnímu zaměstnanci proto přísluší pouze pokud je zařazen na služebním místě.

[23] Vláda pravidelně stanovuje novelizací nařízení č. 304/2014 Sb. výši jednotlivých platových tarifů. Podle § 2 nařízení vlády č. 304/2014 Sb., *[s]tátnímu zaměstnanci přísluší platový tarif stanovený podle stupnice platových tarifů uvedené v příloze č. 1 k tomuto nařízení.* Podle § 1 odst. 1 téhož nařízení vlády *[s]tátnímu zaměstnanci přísluší platový tarif stanovený pro platovou třídu stanovenou pro služební místo, na které je zařazen, a pro platový stupeň, do kterého je zařazen.* Jestliže vláda tímto nařízením novelizuje přílohu č. 1 se stupnicí platových tarifů, dopadá tato nová úprava pouze na státní zaměstnance, kterým v době účinnosti nařízení náleží platební tarif, tedy zaměstnance, kteří jsou zařazení na služebním místě.

[24] Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 15. 11. 2023, č. j. 6 Ads 260/2022 - 24, uvedl, že: *„[p]ro otázku určení částky dle § 62 odst. 2 zákona o státní službě není rozhodné, jaká výše platu by státnímu zaměstnanci náležela, kdyby jím zastávané služební místo nebylo zrušeno, nýbrž rozhodná je výše platu v okamžiku, kdy naposled služební místo zastával.“* Tento závěr se bez výjimky uplatní také v případě stěžovatele. Jeho služební místo bylo zrušeno ke dni 31. 12. 2018, a tak mu k 1. 1. 2019 nepříslušel žádný platový tarif. Pro účely odměňování státního zaměstnance v době zařazení mimo výkon služby z organizačních důvodů služební orgán vychází z výše platového tarifu, která státnímu zaměstnanci příslušela naposledy v době, kdy ještě byl na služebním místě zařazen, neboť od tohoto místa se platový tarif odvozuje.

[25] Z výše uvedeného vyplývá, že v souladu s § 176 zákona o státní službě je potřeba při výpočtu odbytného vycházet z platu, na který stěžovateli naposledy vznikl nárok, a tím je plat, který mu náležel poslední den, kdy jeho služební místo existovalo. Od tohoto platu se pak odvíjí jak výpočet odbytného podle písm. e) citovaného ustanovení, tak plat po zařazení státního zaměstnance mimo výkon služby podle písm. d) téhož ustanovení.

III.b Porušení § 182 odst. 1 zákona o státní službě

[26] Podle § 182 odst. 1 věty druhé *[e]vidence obsazovaných služebních míst je přístupná způsobem umožňujícím dálkový přístup v rozsahu služebních míst, která nebylo možno obsadit*

pokračování

státním zaměstnancem zařazeným mimo výkon služby; v ostatním je přístupná pouze služebnímu orgánu a státnímu zaměstnanci zařazenému mimo výkon služby.

[27] Nejvyšší správní soud v dřívějším rozsudku došel k závěru, že po státním zaměstnanci nelze žádat, aby přístupové údaje do evidence aktivně bez odpovídajícího poučení získával sám. Aktivní přístup se od něj očekává ve chvíli, kdy již přístupové údaje do evidence získá. Před tímto okamžikem by měl být služební orgán tím, kdo v souladu s poučovací povinností a zásadou dobré správy státnímu zaměstnanci poskytne poučení o jeho oprávnění získat přístup do evidence, včetně postupu, jak tak státní zaměstnanec může učinit. Stěžovateli proto nelze vyčítat jeho pasivitu, pokud nebyl ani dostatečně poučen o tom, jakým způsobem má sám uplatňovat aktivní kroky při vyhledávání vhodných volných míst. Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že městský soud pochybil, pokud se při hodnocení potenciálního porušení § 182 odst. 1 věty druhé zákona o státní službě spokojil toliko s konstatováním, že stěžovatel sám si o přístup do evidence nepožádal. Na městském soudu proto bylo, aby znovu posoudil, zda služební orgán porušil § 182 odst. 1 zákona o státní službě a pokud ano, zda toto porušení mělo vliv na zákonnost skončení služebního poměru.

[28] Městský soud se ovšem neřídil závazným právním názorem kasačního soudu. V dřívějším rozsudku Nejvyšší správní soud došel k závěru, že žalovaný stěžovatele dostatečně nepoučil o tom, jakým způsobem má sám uplatňovat aktivní kroky při vyhledávání vhodných volných míst, a že pochybil, jestliže stěžovateli neposkytl přístupové údaje do evidence. Městský soud v novém rozsudku došel k závěru, že přestože stěžovatel údaje do evidence neobdržel, mohl aktivně vyhledávat volné pozice sám i mimo neveřejnou evidenci a sám se hlásit do výběrových řízení. To, že tak neučinil, mu městský soud přičítal k tíži. Uzavřel, že se stěžovateli nepodařilo zpochybnit, že služební orgán nedostal své povinnosti vyhledávání vhodných služebních míst. Tyto závěry jsou ovšem v rozporu s dřívějším rozsudkem Nejvyššího správního soudu.

[29] Zásadní skutečností vyplývající ze správního spisu je, že služební orgán stěžovatele dostatečně nepoučil o krocích, které může sám aktivně učinit. Nic na tom nemění dopis, který služební orgán stěžovateli zaslal dne 21. 5. 2019, ani jiné jeho dopisy založené ve spise služebního orgánu, neboť neosahují úplné poučení stěžovatele o jeho právech a povinnostech stran vyhledávání vhodných volných služebních míst. Naopak z něj vyplývá, že stěžovatel aktivní byl, o čemž svědčí četná podání vůči služebnímu orgánu. V nich se stěžovatel tázal na to, jak služební orgán postupuje při hledání volných míst a poukazoval na nabídky volných míst, která se ovšem ukázala jako pro něj nevhodná. Skutečnost, že stěžovatel nebyl aktivní v hledání vhodných služebních míst žádoucím způsobem, může být právě důsledkem toho, že jej služební orgán nepoučil, jak má správně při hledání těchto míst postupovat a že tak může aktivně činit sám. K tomu však bylo nezbytné, aby služební orgán stěžovateli evidenci volných služebních míst zpřístupnil.

[30] Požadavek městského soudu na to, že to byl stěžovatel, kdo dostatečně nezpochybnil výsledek hledání vhodných služebních míst služebním orgánem, se ve světle výše uvedeného jeví až jako absurdní. Městský soud na jedné straně poukazuje na to, že účelem poskytnutí přístupu do evidence může být pouze možnost kontroly státního zaměstnance nad vyhledáváním volných míst služebním orgánem, je-li služební orgán dostatečně aktivní. Na druhé straně však přičítá k tíži stěžovatele, že dostatečně nezpochybnil postup služebního orgánu při vyhledávání volných míst, ačkoli nedostal přístup do evidence,

a tak neměl možnost tento postup kontrolovat, ani neměl přístup k informacím, které by potenciálně mohly postup služebního orgánu zpochybnit. Kasační soud však k tomu dodává, že účelem zajištění přístupu zaměstnance do evidence volných míst není pouze kontrola postupu služebního orgánu, nýbrž vytvoření předpokladů pro to, aby sám zaměstnanec mohl v evidenci hledat volná vhodná místa. Služební orgán totiž není povinen vyhledat veškerá volná místa ve státní správě, ale takový počet míst, z nichž bude schopen nalézt vhodné místo. Je tomu tak také proto, že se může spoléhat pouze na informace a součinnost jiných úřadů a není v jeho moci je k součinnosti přimět (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2021, č. j. 6 Ads 315/2020 - 58). Také proto je zásadní, aby měl sám státní zaměstnanec zajištěn přístup do evidence, neboť může vlastní aktivitou doplnit vyhledávání o ta vhodná volná místa, která se služebnímu orgánu samotnému nepodařilo z důvodu uplatnění zásady hospodárnosti a ekonomie řízení nalézt.

[31] Městský soud tak nerespektoval závazný právní názor Nejvyššího správního soudu, čímž zatížil napadený rozsudek vadou. Kasační soud ve svém dřívějším rozsudku uvedl, že povinností služebního orgánu je poskytnout státnímu zaměstnanci přístup do evidence od počátku doby jeho postavení mimo výkon služby. Nesplnění této povinnosti přitom může mít vliv na zákonnost skončení služebního poměru. Jestliže totiž státní zaměstnanec tento přístup nemá, má to pro něj dva důsledky. Zaprvé nemůže být aktivní při hledání vhodných míst sám. Bez patřičného poučení o možnostech vyhledávání vhodných služebních míst od něj nelze žádat dostatečnou aktivitu ani při vyhledávání míst mimo tuto evidenci. Zadruhé je oslaben v možnosti kontrolovat služební orgán v procesu hledání vhodných volných míst a možnosti relevantně zpochybnit jeho postup.

III.c Porušení práva na zákonného soudce

[32] Námitku porušení práva na zákonného soudce Nejvyšší správní soud ve svém dřívějším rozsudku již vypořádal a došel k závěru, že není důvodná. Stěžovatel nyní uvedl, že část jím vznesené otázky zůstala nezodpovězena, a vady týkající se složení senátu namítl i ve vztahu k druhému řízení před městským soudem.

[33] Stěžovatel podal žalobu dne 11. 11. 2020. Dne 20. 1. 2021 jej JUDr. Cháberová, podepsaná jako předsedkyně senátu, poučila o tom, že věc byla přidělena senátu 14 Ad. Následně prováděla další procesní úkony. Rozsudek ve věci dne 4. 8. 2021 ovšem vydal senát 14 Ad ve složení: JUDr. Výborný, doc. Kratochvíl a Mgr. Schneeweis. Po tom, co jej Nejvyšší správní soud zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení, nejdříve JUDr. Cháberová, podepsaná jako předsedkyně senátu, vyzvala účastníky ke sdělení, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez jednání, následující procesní úkony již činil JUDr. Výborný, taktéž na nich podepsán jako předseda senátu. Dne 13. 6. 2023 vydal napadený rozsudek senát ve složení: JUDr. Výborný, JUDr. Cháberová, Mgr. Bobák. Stěžovatel namítl, že změny senátu nebyly odůvodněny a že nelze svévolně měnit předsedu senátu.

[34] Podle rozvrhu práce městského soudu účinného ke dni podání žaloby, část 6. úsek správního soudnictví, čl. VI. odst. 1, platilo, že „[p]řidělování věcí v rámci soudního oddělení s více předsedy senátu provádějí předsedové senátu střídavě po kalendářních měsících, a to podle abecedního pořadí jejich příjmení. Předseda senátu, který věc přidělil, ve věci senátu předsedá (předsedající předseda senátu)“. Žaloba byla podána v listopadu, tedy jedenáctém měsíci, a tak věc přidělovala JUDr. Cháberová a také jí předsedala.

pokračování

[35] V době rozhodování ovšem platil již nový rozvrh práce, který v části 6. čl. VI odst. 1 stanovil, že *„[j]e-li soudcem zpravodajem předseda senátu, věci předsedá.“* Podle čl. VI odst. 4 pak *„[v] soudním oddělení, v němž působí čtyři soudci, přitom dva z nich jsou předsedové senátu, rozhoduje senát složený z předsedy senátu a dvou jeho členů, kteří předsedy senátu nejsou.“* Jak vyplývá z přípisu městského soudu, který si kasační soud vyžádal, po podání žaloby JUDr. Cháberová věc přidělila JUDr. Výbornému jako soudci zpravodajovi. Uplatnilo se tak druhé citované pravidlo a spolu s předsedou senátu JUDr. Výborným rozhodovali dva členové senátu, kteří předsedy nejsou.

[36] Po tom, co kasační soud dřívější rozsudek zrušil, se uplatnilo pravidlo podle části 6 čl. IV odst. 1 tehdy účinného rozvrhu práce, podle něhož *„dojde-li ke zrušení rozhodnutí Městského soudu v Praze [...] Nejvyšším správním soudem [...], [v]ěc rozhodovaná senáty bude přidělena tomu soudci, který byl soudcem zpravodajem [...] před zrušením rozhodnutí, i kdyby mu byl zastaven nápad nových věcí s tím, že ve věci rozhodne senát ve složení dle rozvrhu práce účinného v době, kdy [...] věc, v níž bylo rozhodnutí zrušeno, byla naposledy Městským soudem v Praze rozhodnuta; není-li možné podle tohoto pravidla sestavit senát, ve věci rozhodne senát [...], jehož je soudce zpravodaj členem, a to ve složení dle rozvrhu práce účinného v době, kdy byla taková věc Městskému soudu v Praze vrácena.“* Soudcem zpravodajem byl před zrušením rozsudku JUDr. Výborný, věc byla proto přidělena opět jemu a ten jí předsedal. Jelikož v době vydání napadeného rozsudku nebylo možné sestavit senát podle dříve účinného rozvrhu práce – doc. Kratochvíl byl v té době podle nového rozvrhu dočasně přidělen k Nejvyššímu správnímu soudu a Mgr. Schneeweis rozhodoval již v jiném senátu, byl rozhodující senát sestaven podle tehdy účinného rozvrhu práce, podle kterého v senátu 14 Ad působili toliko tři soudci, kteří ve věci také rozhodli. Procesní úkony přitom nemusí provést pouze soudce zpravodaj, neboť podle čl. V odst. 6 rozvrhu práce *„[n]emůže-li soudce zpravodaj z důvodu nepřítomnosti nebo vyloučení anebo z jiných důvodů stanovených zákonem učinit v jemu přidělené věci procesní úkon, předseda senátu určí, který ze soudců zařazených do soudního oddělení za soudce zpravodaje potřebné procesní úkony provede.“*

[37] Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že změny předsedy senátu i složení rozhodujícího senátu se vždy opíraly o účinná znění rozvrhu práce.

III.d Neuvedení jména stěžovatele v evidenci

[38] Nejvyšší správní soud v dřívějším rozsudku uvedl, že stěžovatel dostatečným způsobem nevysvětlil, na základě jakých skutečností se domnívá, že u jeho jména v evidenci nebyl uveden údaj o jeho zařazení mimo výkon služby, a proto nebylo povinností městského soudu požadovat po služebním orgánu předložení důkazů o tom, že tento údaj byl ve vztahu ke stěžovateli v informačním systému skutečně zapsán. Stěžovatel předložil k prokázání svého tvrzení nový důkaz až v tomto řízení o kasační stížnosti, ač tak mohl učinit v řízení před městským soudem. Pouze na okraj Nejvyšší správní soud poznamenává, že ani tento důkaz by – i pokud by byl přípustný – nebyl způsobilý vyvolat pochybnosti o chybějícím zápisu, neboť sdělení předložené stěžovatelem je datováno ke dni, kdy ještě stěžovatel nebyl zařazen mimo výkon služby. Je proto logické, že v tuto dobu nebyl u jeho jména uveden údaj o zařazení mimo výkon služby.

III.e Závěr

[39] Z výše uvedeného vyplývá, že městský soud i žalovaný dospěli k nesprávnému právnímu závěru ohledně porušení § 182 odst. 1 zákona o státní službě, a jejich rozhodnutí

jsou proto nezákonná. Stěžovateli nebyl umožněn přístup do evidence a nebyl ani poučen o tom, jakým způsobem může být aktivní při vyhledávání vhodných volných míst sám. To vyvolává pochybnosti o dostatečné aktivitě služebního orgánu při tomto vyhledávání, a tedy i o zákonnosti skončení služebního poměru se stěžovatelem. Městský soud i žalovaný svůj závěr o dostatečné aktivitě služebního orgánu založili na nesprávném závěru, že přes neexistenci poučení a nezpřístupnění údajů do evidence bylo na stěžovateli, aby sám volná místa hledal. Nadto neměl stěžovatel možnost v řízení o skončení pracovního poměru, kdy se s výsledkem postupu služebního orgánu seznámil, relevantně zpochybnit postup služebního orgánu, neboť z podstaty věci nemohl zjistit, zda služební orgán vyhledal všechna volná místa, která byla uvedena v evidenci, jestliže do ní neměl zajištěn přístup.

IV. Závěr a náklady řízení

[40] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto napadený rozsudek městského soudu zrušil. Vzhledem k tomu, že vytýkané vady nejsou odstranitelné v řízení před městským soudem, ale lze je odstranit toliko v řízení před správním orgánem, zrušil soud současně i rozhodnutí žalovaného (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.). Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným výše.

[41] Konkrétně bude proto na správním orgánu, aby znovu posoudil naplnění všech zákonných předpokladů pro skončení služebního poměru stěžovatele, a to právě ve světle porušení § 182 odst. 1 zákona o státní službě služebním orgánem.

[42] Za této procesní situace je soud povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Žalovaný ve věci úspěch neměl, náhrada nákladů řízení mu proto nenáleží. Stěžovatel měl ve věci plný úspěch, proto mu soud přiznal dle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. náhradu nákladů řízení proti žalovanému. V řízení před městským soudem uhradil soudní poplatek ve výši 3 000 Kč za podání žaloby. Také uhradil soudní poplatek ve výši 5 000 Kč za podání kasační stížnosti. V řízení o žalobě nebyl zastoupen. V obou řízeních o kasační stížnosti stěžovatele zastupoval advokát. Pro určení výše nákladů na zastoupení se užije vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). V prvním řízení o kasační stížnosti učinil stěžovatelův zástupce dva úkony právní služby, kterým bylo převzetí a příprava zastoupení a sepsání kasační stížnosti [§ 11 písm. a) a d) advokátního tarifu]. V druhém řízení učinil jeden úkon právní služby, kterým bylo sepsání kasační stížnosti [§ 11 písm. d) advokátního tarifu]. Soud mu tedy přiznal odměnu za tři úkony právní služby ve výši 9 300 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu] a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 900 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce stěžovatele není plátcem DPH. Žalovaný je částku 18 200 Kč povinen zaplatit stěžovateli k rukám jeho zástupce, advokáta JUDr. Adama Valíčka, MBA, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. března 2024

Ivo Pospíšil
předseda senátu

pokračování

1 Ads 149/2023 - 43